

Núm. 1
GENER 2022

“Les infermeres de Salut Pública: Vigilar,
prevenir i promoure la salut de la població”

EDITORIAL

La OMS fa una crida a l'apoderament de les infermeres

REPORTATGE

“No deixar ningú enrere. Per l'equitat enl'accés a les cures pal·liatives”

NOTÍCIES

"El Compromís amb l'ètica professional: La Comissió Deontològica"

SUMARI

03

EDITORIAL

La OMS fa una crida a l'apoderament de les infermeres

04

ENTREVISTA

Presidenta del COIBA, Maria José Sastre Perea.

07

REPORTATGE

“No deixar ningú enrere. Per l'equitat en l'accés a les cures pal·liatives.”

10

REPORTATGE

Les infermeres de salut pública: Vigilar, prevenir i promoure la salut de la població

14

REPORTATGE

“Parir a casa ja no és com fa 100 anys: ara tenim unes condicions higièniques, material estèril, professionals amb formació i evidència que ho recolza”

16

NOTÍCIES

S'ha constituït la Unitat Docent Multiprofessional de Salut Laboral

17

NOTÍCIES

Més d'11.000 alumnes de secundària d'Eivissa han passat pel programa Sextima, en el que participen infermeres de tots els centres de salut de l'illa

18

NOTÍCIES

El Compromís amb l'ètica professional: La Comissió Deontològica.

19

NOTÍCIES

La consulta infermera de marcatge d'ostomies a l'Hospital Mateu Orfila: el primer contacte del pacient amb el món de l'ostomia

20

NOTÍCIES

Les associacions, fonamentals per millorar la qualitat de vida dels pacients

21

NOTÍCIES

Una tesi infermera de la UIB investiga els beneficis de la prescripció d'activitat física des d'Atenció Primària

22

NOTÍCIES

Alumnes d'Infermeria de la UIB, premiats en el I Concurs per a fomentar l'empatia a través del conte com a recurs didàctic i storytelling

23

NOTÍCIES

El conte «Pon la magia en el corazón» de la infermera Lourdes Luque forma als infants en RC

24

NOTÍCIES BREUS

EDITORIAL

La OMS fa una crida a l'apoderament de les infermeres

L'Organització Mundial de la Salut va publicar recentment les seves "Orientacions estratègiques mundials per a les infermeres i comares 2021-25". En aquest document, l'organisme presenta pràctiques basades en l'evidència i un conjunt interrelacionat de prioritats polítiques que pot ajudar els països a garantir que les infermeres i comares contribueixin al màxim de les seves capacitats a assolir els objectius de salut de la població.

L'OMS fa una crida clara a l'apoderament de les infermeres i les comares a nivell mundial, i defensa que se'ls doni "autoritat apropiada per prendre decisions i fer aportacions al desenvolupament de la política sanitària".

Què vol dir això? Per una banda, reclama invertir en lideratge infermer a través de programes de capacitat tècnica, administrativa i de gestió, aspectes que no sempre estan inclosos al currículum educatiu. És a dir: formació en lideratge.

Però també recorda que -en molts aspectes- les infermeres i les comares ja tenen una important formació i capacitat, però tenen moltes dificultats per a desenvolupar-la en la pràctica. L'evidència ha demostrat que "les comares i les infermeres poden proporcionar de manera segura i eficaç una gran part de l'atenció primària de salut, però sovint se'ls impedeix treballar en tota la capacitat que els proporciona la seva educació i formació" diu l'informe.

Poc més a afegir. Pot ser només una reflexió: La revalorització de cultura de la cura, encapçalada per les cures professionals que proporcionen les infermeres, és imprescindible per transformar una visió massa centrada en la malaltia en un nou paradigma, que abordi a la persona en la seva totalitat, i doni al benestar, la salut i la qualitat de vida la importància que té. Això només ho poden liderar les infermeres.

Global strategic directions for **NURSING AND MIDWIFERY**

2021-2025

education

ENTREVISTA

María José Sastre, presidenta del COIBA: «Ni el sistema sanitari ni la societat reconeixen prou la importància de les cures»

Fa més de dos anys que María José Sastre Perea va assumir la presidència del Col·legi Oficial d'Infermeria dels Illes Balears. Des de llavors, el COIBA ha crescut en nombre de col·legiats, ha incrementat els serveis que els ofereix i ha viscut la pitjor epidèmia de les últimes dècades, que ha estat en bona part gestionada per les infermeres.

Quin balanç realitza dels dos primers anys de mandat al capdavant del COIBA?

Comptam amb un equip d'infermeres i infermers de tots els àmbits, compromesos amb aquest projecte i, malgrat la dificultat dels darrers mesos, crec que el balanç és positiu, ja que hem pogut dur a terme molts dels projectes que teníem prevists al nostre Pla Estratègic.

La pandèmia no ho ha posat fàcil, això és cert. No podem oblidar que les persones que formam la Junta de Govern som infermeres que fem feina als diferents nivells assistencials: centres de salut, hospitals d'aguts, de crònics, emergències, docència.. I en alguns moments ha resultat molt complicat compatibilitzar la feina del COIBA amb l'assistència. Tot i així, estic contenta i crec que hem aconseguit mantenir el COIBA al costat dels col·legiats en aquests moments difícils, i també donar un impuls a algunes iniciatives noves.

Quins reptes es plantejava a l'inici, i com queden a l'Equador de la legislatura, tenint en compte que hem passat 18 mesos de pandèmia?

Durant els primers mesos de la pandèmia, ens vàrem centrar en allò que era més urgent: donar resposta als dubtes i consultes de les col·legiades i col·legiats, i recollir totes les incidències i demandes, la majoria en relació a la falta de material de protecció, de protocols i d'informació.

Com la majoria de institucions, vàrem suspendre les activitats presencials. Això sí, vàrem mantenir i reforçar la atenció col·legial telefònica i mitjançant correu electrònic, posant en marxa tràmits online.

Després de reorganitzar-nos, vam reprendre tots els serveis i ampliar inclús alguns d'ells, com ara l'assessoria psicoemocional, que ha estat a disposició de les col·legiades i col·legiats durant tota la pandèmia i aquest any l'hem dotat de més pressupost, augmentant les hores d'atenció directa.

María José Sastre - Presidenta del COIBA

Per a les infermeres que -tot i la pandèmia- van aconseguir seguir investigant i creant coneixement infermer, hem incrementat les ajudes a projectes de recerca i hem posat en marxa les beques per a la difusió i transferència dels resultats. S'han incrementat les ajudes de formació i, a més a més, la formació del COIBA va passar a ser gratuïta. Ara ja estam recuperant la normalitat, hem començat la formació, jornades i sessions presencials, i diferent activitats.

Com valora la gestió de la pandèmia que s'ha fet a Balears?

És complicat avaluar la gestió de la pandèmia dels primers mesos, amb tota la informació que tenim ara. Hem de tenir clar que les decisions es varen prendre amb la informació que tenien, que era poca i a més anava canviant contínuament. Ara estem en la sisena ona i tenim molta informació però seguim amb problemes de planificació, amb l'atenció primària desbordada, i les conseqüències les paguen els mateixos de sempre, les persones amb patologies cròniques.

Hi ha aspectes molt millorables, sobre tot en la gestió del material de protecció i mesures de seguretat. Som conscients de la dificultat de la situació i de la gestió d'una crisi d'aquesta magnitud però no s'haurien d'haver produït aquestes situacions de desprotecció entre els professionals sanitaris. També ens hagués agradat un diàleg més fluid i

L'elevada rotació d'infermeres i la precarietat dels contractes perjudiquen els pacients. Si podem fidelitzar aquestes infermeres amb oposicions, podrem donar millor cobertura a les necessitats de la nostra població, apunta.

major col·laboració entre l'administració i els col·legis professionals per a l'organització dels plans i la presa de decisions.

Per altra banda, es va fer una bona gestió a les residències, gràcies a la feina dels professionals sanitaris. Durant aquesta pandèmia ha estat crucial el paper de les infermeres, que han estat a primera línia de lluita contra el virus a tot el món. Des del punt de vista de Salut Pública, les infermeres hem treballat de forma extraordinària, posant en marxa programes i mecanismes nous. Si una cosa ha deixat palesa la pandèmia és que la fortalesa del sistema sanitari són els excel·lents professionals que tenim.

Com ha afectat la pandèmia als pacients?

La pandèmia ha afectat moltíssim a la població i les conseqüències les veurem encara durant anys. A més, l'impacte ha colpejat de forma desigual els diferents col·lectius. Les persones majors, els que tenen menys recursos o aquelles que vivien totes soles han patit més que ningú. Aquí hi ha una part important de pacients crònics que no ha tingut el seguiment habitual durant la pandèmia. Per a ells, l'impacte ha estat molt important.

Els professionals i el sistema ens hem centrat en allò que era més urgent i prioritari: aturar i tractar la COVID; però hem deixat de banda altres temes molt importants, que també afecten a la salut i a la qualitat de vida de les persones.

Un cop passat l'estiu, continua havent-hi una sensació d'extenuació i esgotament entre les professionals. Per què?

La situació de base que hi havia abans de la pandèmia no ha canviat, no s'han solucionat. Això passa per exemple amb la càrrega assistencial excessiva degut a la inadequada dotació d'infermeres (recordem que Balears té una ràtio de 5,5 infermeres per cada mil habitants, front al 10,24 de la OCDE). I aquest problema és encara més greu a la sanitat privada i a les residències, on una sola professional pot arribar a "tenir cura" de 80 residents. Aquesta sobrecàrrega sostinguda en el temps i la falta d'un entorn laboral saludable tenen greus efectes sobre els professionals, com són l'alt grau d'insatisfacció i l'estrès.

Vàrem sortir de la crisi sanitària més aguda, però la situació pre-pandèmica ja era difícil i ara -afegit l'esgotament professional de tants mesos de lluita i esforços- estam pitjor. Amb la sisena onada, les nostres forces estan molt fluïxes...

El panorama sanitari va evolucionant. Quins són els nous reptes?

Cada vegada vivim més, però amb pitjor salut. A més, continua

augmentant el nombre de persones majors que viuen soles, i la solitud és un factor determinant per a la deterioració funcional. També els estils de vida sedentaris, la cronicitat en malalties de més llarg recorregut i altres determinants socials suposen un gran repte per al sistema sanitari.

I, malgrat això, el sistema de salut continua tenint una perspectiva biologicista més centrada en la malaltia que en la salut. Per a evitar precisament la patologia i pal·liar el malestar és necessari enfortir i invertir en l'Atenció Primària, com a pilar fonamental en l'assistència.

Quina valoració fa de la situació de la professió a Balears?

El gran repte és desenvolupar un fort lideratge infermer que contribueixi a canviar l'orientació dels serveis que es presten, passant de ser un sistema d'atenció sanitària com està concebut en l'actualitat, centrat en la patologia, a un sistema de cures de salut, que tingui com a eix a les persones.

Necessitem més infermeres en llocs de responsabilitat, de gestió i de política. Necesitem infermeres que liderin un canvi de model assistencial. Necesitem millorar les condicions d'ocupació i potenciar el desenvolupament competencial de les infermeres. En resum: que les infermeres tinguin un major lideratge en el desenvolupament dels serveis de salut.

Considera que la situació laboral de les infermeres és adequada a Balears?

Lamentablement, ni el sistema sanitari ni la societat reconeixen prou la importància de les cures, ni tampoc de la cura professional. Fins que això no canviï, serà difícil que les infermeres obtinguin el reconeixement laboral que mereixen, perquè no s'aprecia la feina tan important que desenvolupen. Les infermeres som professionals molt estimats per la societat, però no es reconeix el valor de la nostra feina, i això afecta directament a com ens tracta el sistema sanitari.

La gestió dels recursos infermers també és millorable, ja que no sempre s'aprofita el coneixement, el talent i l'experiència de cada professional. Sovint, es demana a les infermeres una flexibilitat i rotacions contínues que no tenen sentit, però ja no només per als professionals, sinó tampoc per als pacients. L'elevada taxa de temporalitat fa que hagi molt recanvi d'infermeres en llocs de feina, provocant problemes estrès i fins i tot reptes per a la seguretat del pacient.

En 2022, s'oferiran places EIR per a especialistes en Salut Laboral a Balears per primera vegada. Hi ha suficients places d'infermeres especialistes? I després d'acabar l'especialitat, com va la seva incorporació a la vida professional?

L'any 2005 es va aprovar l'RD que reconeixia les diferents especialitats d'Infermeria. Des de llavors, fa ja 17 anys, el seu desenvolupament ha estat bastant lent i insuficient. En la majoria de les especialitats, ja s'han realitzat convocatòries, per la qual cosa disposem d'infermeres amb titulació d'especialistes en moltes de les àrees; però això no s'està traduint en i

ENTREVISTA

Maria José Sastre en la seva consulta infermera d'Atenció Primària

nfermeres que ocupen lloc d'especialistes ja que les administracions no estan transformant les places d'infermeres generalistes en places d'especialistes. Insisteixo en allò que he mencionat abans: la gestió dels recursos humans és millorable, i hauria de fer-se tenint en compte que la incorporació dels perfils d'especialistes infermers suposa un valor afegit per aconseguir l'excel·lència en la cura, millorar la qualitat i donar una atenció integral a les persones.

En Balears es van convocar finalment oposicions per a infermeres després d'11 anys, però el COVID ho ha retardat tot. Necessitem ja una nova convocatòria?

A les illes depenem molt dels professionals que venen d'altres comunitats a fer feina. Aquesta alta taxa de temporalitat implica molta rotació, més estrès laboral i menys seguretat per als pacients. Si podem fidelitzar aquestes infermeres amb oposicions, podrem donar millor cobertura a les necessitats de la nostra població, que és l'objectiu del sistema sanitari.

Una bona gestió dels recursos implica necessàriament la convocatòria regular d'oposicions.

Finalment s'ha convocat l'examen de la via excepcional per a Infermeria Familiar i Comunitària. És aquesta una bona notícia?

Per una banda, ja era hora que -després de 12 anys- poguéssim tenir l'oportunitat d'obtenir el títol d'especialista. Tot i així, s'ha de

dir que aquest no era el millor moment per convocar la prova objectiva, després de dos anys de pandèmia. En aquests moments, les infermeres estan molt cansades, i a la vegada han d'assumir una tercera dosi de vacunes, juntament amb la vacuna del grip, en un context de gran incidència per COVID19.

Necessita ser rescatada l'Atenció Primària?

L'Atenció Primària necessita una transformació profunda, que passa per donar més protagonisme a les infermeres familiars i comunitàries, i recuperar tota l'activitat que ha quedat aturada durant la pandèmia. S'han fet moltes propostes de reforma al llarg de les darreres dècades, que no s'han dut a terme. Ara s'ha aprovat una nova estratègia per al 2022-23, però molts dels problemes de fons encara no s'han abordat. Pot ser hauríem de començar per reformular el model d'atenció primària que volem.

I respecte a l'estratègia de cronicitat? Ha de girar al voltant dels centres de salut?

Totes les estratègies de salut han de girar en torn al pacient. L'objectiu de l'estratègia de cronicitat és que els pacients rebin una atenció proactiva, resolutiva, adequada, eficient i satisfactòria en qualsevol moment i etapa de la vida, amb la intensitat que necessitin. Aquesta atenció s'ha de proporcionar en el dispositiu més adequat i el domicili és l'eix sobre el qual han de pivotar tots els recursos per millorar la qualitat de vida i els resultats en salut, a la vegada que assegura la sostenibilitat del sistema.

REPORTATGE

No deixar ningú enrere. Per l'equitat en l'accés a les cures pal·liatives

L'Associació Espanyola de Cures Pal·liatives (AECPAL), amb motiu de la celebració del dia mundial de les cures pal·liatives el primer dissabte d'octubre, va dedicar tot el mes a recordar la necessitat de donar atenció integral al final de la vida, proporcionant als pacients i a les seves famílies les cures i l'assistència que necessiten.

Des d'AECPAL i IllesPal, ens expliquen quins són els recursos de què disposam a les Illes Balears en matèria de cures pal·liatives, quan és el moment d'activar-les i com poden les infermeres ajudar els seus pacients identificant les seves necessitats i posant en marxa els mecanismes necessaris perquè puguin accedir a aquests serveis.

Què són les cures pal·liatives?

Les cures pal·liatives (CP) són aquelles que conformen l'atenció integral a les persones amb una malaltia avançada, amb pronòstic de vida limitat i/o en situació de final de vida, amb l'objectiu d'aconseguir el millor benestar de la persona i qualitat de vida, controlar el dolor i altres símptomes, tot tenint en compte els seus valors i les seves preferències. A cures pal·liatives la unitat a tractar és el pacient, la seva família i l'entorn afectiu; per això és imprescindible la feina d'un equip interdisciplinari.

Quins pacients necessiten aquesta atenció?

Les persones que tenen necessitats d'atenció pal·liativa són totes aquelles que, independentment de la seva edat, presenten una malaltia avançada irreversible i incurable.

Aquestes persones requeriran atenció per part d'equips específics en cures pal·liatives quan es tracti d'una situació complexa, ja sigui per aspectes relacionats amb el pacient, la seva família i el seu entorn i/o de l'organització del sistema sanitari.

Podríem diferenciar-les en diferents perfils, un d'ells serien les persones que pateixen alguna malaltia crònica d'òrgan-com per exemple insuficiència cardíaca, respiratòria, renal, malalties hepàtiques- en aquest cas és freqüent que el

pacient presenti, el que coneixem com a comorbiditats la qual cosa augmenta la complexitat en el maneig. Un altre perfil és el de les persones amb demència, fragilitat, edat avançada i també les persones amb malalties neuro-degeneratives com l'esclerosi lateral amiotròfica (ELA) o l'esclerosi múltiple. També es beneficien de les CP les persones amb malaltia oncològica. De fet, les cures pal·liatives varen començar amb les persones que tenien càncer,

per això en moltes ocasions es relacionen amb aquests tipus de malalts. I per descomptat també comptem amb les cures pal·liatives pediàtriques.

Quina és la situació de les cures pal·liatives a Balears?

A la nostra comunitat autònoma encara ens queda molt per millorar, començant per la identificació de les persones que tenen necessitats d'atenció pal·liativa. En el mes de setembre de 2021, la població identificada amb necessitats d'atenció pal·liativa era només d'un 18,23% del total de la població esperada: d'aproximadament 11.300 casos esperats només hi ha identificats 2.072 casos. S'està treballant per tenir una alarma comú als sistemes informàtics que permeti identificar a aquelles persones que necessiten rebre atenció per part d'un equip específic de cures pal·liatives.

D'altra banda, ens manca implementar l'atenció continuada específica per aquests tipus de pacients i les seves famílies durant les 24 hores del dia, tots els dies de la setmana, així com que hi hagi equips específics de suport hospitalari a tots els hospitals d'aguts, més llits específics al sector Llevant i equips específics de cures pal·liatives pediàtriques a les illes de Menorca i Eivissa. A més a més, seria important millorar l'atenció pal·liativa de les persones que viuen a les residències.

Parada informativa amb motiu del Dia Mundial de les Cures Pal·liatives

REPORTATGE

Quins tipus de recursos hi ha?

Hi ha diferents tipus de recursos especialitzats en cures pal·liatives depèn d'on es trobi la persona que ha d'esser atesa. En els hospitals d'aguts, a l'Hospital de Manacor i a l'Hospital Universitari Son Espases, hi ha Equips de Suport Hospitalari d'Atenció Pal·liativa. Als hospitals d'atenció intermitja, hi ha Unitats Específiques de Cures Pal·liatives ubicades a l'Hospital General, a l'Hospital Joan March i als Hospital de Sant Joan de Déu de Palma i Inca. A l'Hospital Universitari Son Espases també hi ha una Unitat específica de Cures Pal·liatives Pediàtriques.

Els equips de suport d'atenció domiciliària (ESAD) són els encarregats de proporcionar les cures pal·liatives als domicilis, als pacients i a les seves famílies mentre poden estar a ca seva.

A les illes d'Eivissa i Formentera i Menorca els equips específics de cures pal·liatives són equips mixtes que fan atenció hospitalària i domiciliària.

Com s'activen les cures pal·liatives des d'Atenció Primària?

La infermera, el metge de família o la gestora de casos del centre de salut són els que valoren a la persona de forma

continuada i millor la coneixen. Quan algú d'aquests professionals detecta que la persona té necessitats d'atenció pal·liativa, després de parlar-ne amb pacient i família, activen l'alarma que la identifica com a tal i activarà en el cas que sigui necessari el recurs que trobi més adient (ingrés en una unitat de Pacient Crònic Avançat, Unitat de Cures Pal·liatives o bé suport de l'ESAD a domicili).

On podeu trobar els serveis específics de cures pal·liatives a les Illes Balears?

1. A l'atenció primària (ESAD)**
2. A l'Hospital General
3. A l'Hospital Joan March
4. A l'Hospital Sant Joan de Déu de Palma
5. A l'Hospital Sant Joan de Déu d'Inca
6. A l'Hospital de Manacor (Equip de Suport Hospitalari d'Atenció Pal·liativa)
7. A l'Hospital Universitari Son Espases (Unitat de Cures Pal·liatives Pediàtriques)

(**) Equip de Suport d'Atenció Domiciliària.
(***) L'ESAD a Menorca i a Eivissa i Formentera atén els pacients tant al domicili com a l'hospital.

Les infermeres gestores de casos juguen un paper molt important per assegurar la continuïtat assistencial i la qualitat en els processos ja que seran elles les que serviran de nexa d'unió entre els diferents nivells assistencials

Una vegada s'identifica que un pacient té necessitats d'atenció pal·liativa, es recomana que el seguiment el segueixi fent el seu equip de referència en cas d'AP, així com també el seu especialista referent per tal que el pacient es senti acompanyat pels professionals que fa tants anys el coneixen. Tot i així, aquest equip referent del pacient ha de començar un canvi en l'atenció a aquesta persona, començant a plantejar la necessitat d'establir un

pla de decisions compartides segons els valors i preferències de la pròpia persona i la seva família i a introduir a l'equip de cures pal·liatives per tal d'establir una relació de confiança. Per això, és molt important una identificació primerenca d'aquestes necessitats ja que si s'espera a final de vida, com passava antigament, la relació que pugui fer l'equip de CP amb el pacient i família és menor.

Com sabem quan ens trobam davant un cas que requereix cures pal·liatives?

Les infermeres en general tenen facilitat per a reconèixer quan un pacient pot necessitar CP, ja que són les professionals als que més estona estan amb el pacient, ja sigui a l'hospital a residències o atenció primària. En el nostre context, per a la valoració de les necessitats pal·liatives, utilitzem el NECPAL CCOM-ICO®, es tracta d'un formulari que comença amb una pregunta sorpresa, subjectiva, que és la següent: Li sorprendria que el pacient pogués morir en els propers 12 mesos? Si la resposta és NO, no em sorprendria, ja hi ha alguna cosa que ens fa pensar que hem de seguir valorant al pacient.

Quin suport psicològic, d'acompanyament o social reben els pacients i els seus familiars?

L'equip ha de ser interdisciplinari: metge, infermera, treball social, TCAI, psicòleg, agent espiritual etc. Des de cures pal·liatives, es considera molt important abordar els problemes socials que es presenten, que de cada dia són més freqüents degut a la manca de cuidadors al domicili. També cal donar suport al

malestar emocional del pacient i la família provocat pel sofriment en el procés de morir, en aquest context, suposa un greu problema la gran mancança de psicòlegs que tenim als equips de CP de les Illes Balears.

Un vegada la persona ja està en cures pal·liatives, es pot tornar enrere?

De cada vegada és més freqüent que -gràcies a la detecció prematura de les necessitats- els pacients passin més d'un any amb cures pal·liatives, ja que algunes malalties poden evolucionar més lentament i, amb un bon control de símptomes, les persones poden tenir una bona qualitat de vida per bastant de temps. És infreqüent que un pacient pal·liatiu deixi de necessitar una visió pal·liativa.

Cures pal·liatives pediàtriques

Parlam amb Susana Jordà, vocal de Pediatria de la Junta de Govern del COIBA

Susana Jordà

Què són les cures pal·liatives pediàtriques?

Les cures pal·liatives pediàtriques (CPP en endavant) són cures que es donen als infants de 0 a 18 anys i a les seves famílies que pateixen una malaltia limitant o amenaçant per a la seva vida i que segurament no els permetrà arribar a l'edat adulta. Són en la seva majoria malalties neurològiques, degeneratives, metabòliques, de poca prevalença i, en un tant per cent menor, malalties oncològiques o accidents greus entre d'altres.

Quan són necessàries?

Aquestes cures són necessàries des del moment que es coneix que el pacient pateix una malaltia limitant o amenaçant per a la seva vida, per poder garantir una atenció de qualitat. Depenent en el moment vital de la malaltia que es trobi, l'equip de CPP serà un referent de suport i col·laboració amb altres professionals o, si la situació és més avançada, serà l'equip de CPP qui lideri les cures de l'infant.

De quins serveis disposam a Balears per poder donar-les?

En aquests moments la nostra Comunitat Autònoma disposa d'una de les poques Unitats de Cures Pal·liatives Pediàtriques que hi ha a tot l'àmbit nacional.

Aquesta unitat està composta per un equip multidisciplinari: infermeres pediàtriques, pediatres, psicòloga i treballadora social (aquesta darrera proporcionada per l'Hospital Sant Joan de Déu de Palma mitjançant l'Obra Social de la Caixa). D'aquesta manera es poden treballar totes les dimensions del pacient i la seva família. L'atenció es proporciona tant a l'ambient comunitari (al domicili, a l'escola, etc.) com a l'hospitalari.

En què consisteix l'acompanyament a casa?

Una de les premisses més importants de la nostra atenció és permetre que l'infant es trobi el màxim de temps possible en el seu entorn, malgrat la seva malaltia, i que pugui seguir essent un infant tot el temps que li resti de vida.

Per aquest motiu és importantíssim proporcionar-li l'atenció al seu domicili, envoltat de la seva família i del seu entorn i costums. Els visitem per fer control i seguiment però també quan hi ha una urgència o un empitjorament que requereix de la nostra atenció. És molt important la coordinació amb els Equips d'Atenció Primària ja que són ells qui treballen a la comunitat.

És un servei 24 hores?

Malauradament, l'horari d'atenció de la Unitat és de 8h a 15h i algunes tardes al mes. Fora d'aquest horari tenim la sort de comptar amb els equips d'emergències tant hospitalàries com extra hospitalàries que permeten aquesta continuïtat assistencial. El gold standart i tal com dicten els criteris d'atenció pal·liativa pediàtrica seria poder oferir una atenció 7/24/365. Tenim l'esperança de poder arribar-hi.

Poc a poc anem avançant i assolint més cobertura assistencial.

Com es treballa amb l'infant i la seva família?

Sempre s'ha de situar a l'infant en el centre de l'atenció i la resta d'actors que intervenen han de voltar e interactuar entre sí sempre cercant el millor benefici per l'infant.

Un cop rebem la petició de valorar a un infant, ens posem en contacte amb la família i acordem una data per una primera valoració, a ser possible al seu domicili. Aquí anem tot l'equip per poder valorar totes les esferes: física, social, psicològica i espiritual.

Una vegada entra al programa de CPP, ens coordinem amb tots els professionals implicats a la vida de l'infant, sanitaris i no sanitaris, per dur a terme un pla de cures i una presa de decisions compartida amb l'infant i la seva família. Es programaran visites de seguiment i la família tindrà el nostre contacte per si sorgeixen dubtes o una descompensació.

S'ha de tenir una formació molt específica per fer-ho?

Les cures pal·liatives i més a més les pediàtriques requereixen d'una formació especialitzada en aquest camp. Són cures molt específiques, úniques i individualitzades.

Si una infermera detecta la necessitat de cures pal·liatives pediàtriques, quin és el circuit que ha de seguir per activar el servei?

Ja ho tingui clar o dubti, pot fer una interconsulta a l'equip de CPP. Si es troba a l'hospital Universitari de Son Espases ho farà per la via que hi ha establerta d'interconsulta. O si és des de d'altres hospitals de Balears o des d'Atenció Primària, es poden posar en contacte amb nosaltres via telefònica o via correu electrònic. Ambdues són eines indispensables per la nostra feina.

REPORTATGE

Les infermeres de salut pública: Vigilar, prevenir i promoure la salut de la població

Una trentena d'infermeres treballen els diferents programes de Salut Pública que es duen a terme a les Illes Balears. Ja sigui en la vigilància epidemiològica i el seguiment de les malalties infeccioses de declaració obligatòria, en la prevenció de malalties de transmissió sexual, en la promoció dels hàbits de vida saludable, o en els cribatges de càncer de mama, colon i recte o de malalties neonatals, totes elles contribueixen a protegir no només la salut individual sinó -sobre tot- la col·lectiva.

Aquestes infermeres treballen en equips multidisciplinaris, amb altres professionals de la salut i administratius, però també entrelaçats amb els serveis socials dels ajuntaments, amb les escoles, entitats i associacions, perquè la salut de tots és responsabilitat de tots.

Amb la pandèmia, la seva visibilitat ha augmentat, però les infermeres de salut pública fan molt més que detecció, rastreig, seguiment i vacunació contra la COVID-19. Sota la supervisió de la Directora General de Salut Pública de la Conselleria de Salut, la també infermera Maria Antònia Font, s'encarreguen de gestionar una desena de projectes de vital importància per a la població. Aquests són alguns d'ells.

Detecció precoç

Cada dia que neix un infant a Balears, es posa en marxa el programa de cribatge de malalties endocrino-metabòliques.

En 2020, van participar 9.346 bebès de Balears, 12 dels quals van ser diagnosticats amb una d'aquestes patologies. Sembla una incidència menor, però la detecció precoç d'aquestes malalties, el seu diagnòstic i tractament abans que els símptomes siguin clínicament detectables és clau per prevenir amenaces a la vida del bebè o al seu desenvolupament psicomotor. "Tot i que la incidència de cada un d'aquests trastorns és baixa, el seu impacte global és notable des del punt de vista de Salut Pública", ens expliquen les infermeres que hi fan feina.

El treball de les infermeres en aquest cribatge es desenvolupa en col·laboració amb altres professionals, per a la gestió del programa, mantenint reunions amb el laboratori, seguint les directrius i criteris del Ministeri de Sanitat, i en contacte amb els professionals del Servei de Salut i els centres sanitaris privats. Altres programes importants per a nounats són el Programa de detecció precoç de la hipoacúsia neonatal, per poder diagnosticar un dèficit auditiu i iniciar el tractament el més aviat possible. Aquesta detecció precoç vol evitar o minimitzar les dificultats derivades de la sordesa del bebè, com serien retards en el desenvolupament del llenguatge, problemes en l'aprenentatge o aïllament social.

Per altra banda, la DG de Salut Pública du a terme programes de detecció precoç de diferents malalties, al llarg de la vida d'una persona. El Programa de detecció precoç del càncer de mama (PDPCM), per exemple, es dirigeix a totes les dones residents amb edats entre els 50 i els 69 anys, amb l'objectiu d'ajudar a disminuir la mortalitat per càncer de mama, mitjançant el diagnòstic de les lesions en estadis precoços. En aquest programa, les infermeres són responsables de la gestió de les unitats de detecció del programa. Entre altres coses, fan el seguiment de les mamografies realitzades, solucionant les incidències, i assegurant la doble lectura independent de dos radiòlegs. En el cas que es realitzi alguna troballa que

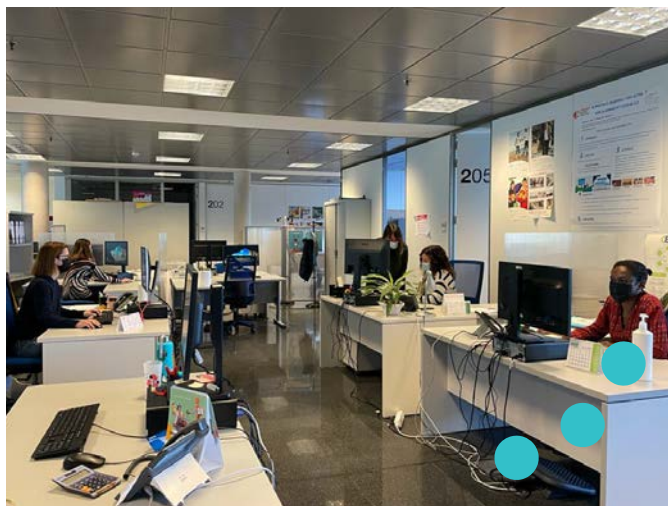
Detecció precoç de la hipoacúsia neonatal

REPORTATGE

“Tot i que la incidència de cada un d'aquests trastorns és baixa, el seu impacte global és notable des del punt de vista de Salut Pública”

indiqui la possibilitat de patologia mamària, les infermeres gestionen la derivació a la unitat de diagnòstic corresponent. També atenen telefònicament a les dones que sol·liciten informació relacionada amb la seva participació en el programa, actualitzen els protocols i procediments dels programes, i participen en sessions clíniques i jornades relacionades amb el programa.

Un altre dels programes de salut pública amb major incidència sobre la població és el de Detecció precoç de càncer de còlon i recte (PDPCCR). En aquest programa, les infermeres realitzen labors de gestió, de seguiment, d'atenció directa als pacients, i de formació a altres professionals. Identifiquen la població diana, revisant les històries d'homes i dones d'entre els 50 i 69 anys per determinar si s'han d'incloure al programa, organitzen els recursos necessaris per fer la prova de cribratge. A més, les infermeres recepcionen i registren els resultats, tramiten, citen i programen les consultes de seguiment. “Diàriament, atenem de manera telefònica i per correu a la població que demana informació relacionada amb la seva participació o amb el funcionament del programa”, explica una de les infermeres responsables. A més de l'atenció directa, les professionals donen formació al personal dels centres de salut i de les oficines de farmàcia, per afavorir una millor atenció al pacient. Igualment, col·laboren en l'extensió del programa per assolir la cobertura a tot el territori.

Gabinet tècnic de la DG de Salut Pública i Participació

L'impacte d'aquest programa en la comunitat és molt important ja que permet millorar la prevenció i la detecció precoç del càncer de còlon i recte, que és el tumor maligne més freqüent i presenta una tendència d'increment significativa. “Actualment hi ha evidència sòlida que el cribratge mitjançant la detecció de sang oculta en la femta i la colonoscòpia pot reduir la mortalitat i la morbiditat de forma substancial”, apunten.

Vigilància epidemiològica

El Servei d'Epidemiologia treballa en la supervisió i detecció de qualsevol signe d'alarma que indiqui un risc potencial

REPORTATGE

per a la salut comunitària, sobre tot pel que fa a les malalties de declaració obligatòria que són -entre d'altres- gonocòccia, sífilis, grip, leishmaniosi, legionel·losis, pneumònies per estreptococs, paludisme, zika, dengue, chikungunya, VIH, tuberculosi, brots alimentaris i no alimentaris, etcètera. Aquestes malalties suposen un risc comunitari clar per la seva elevada transmissibilitat.

El Programa de vigilància i control de tuberculosi, per exemple, treballa per disminuir la incidència de la malaltia a nivell comunitari, i es duu a terme en un context de coordinació nacional. Així, es basa en la detecció de casos i investigació de brots en col·laboració amb diferents àmbits afectats (Atenció Primària, unitats de TB, medicina preventiva, centres sociosanitaris, etcètera), seguiment del tractament, identificació de contactes i resultats. En algunes situacions de risc greu, es pot dur a terme la valoració, coordinació i gestió de les propostes d'ingrés hospitalari per ordre judicial procedents de l'àmbit assistencial. La feina de l'equip epidemiològic de coordinació i seguiment en cap cas substitueix al sistema assistencial en les seves funcions de diagnòstic i atenció als casos i contactes.

Dues infermeres treballen en la Coordinació de Sida i Sexualitat, en la sensibilització i informació a la població general, en programes de prevenció i d'educació afectiva i sexual, i en la formació. Les professionals planifiquen, elaboren, promouen i gestionen el programa de proves ràpides de VIH -es van realitzar 961 al llarg del 2020- en entorns no clínics i amb persones de grups específics. Aquest programa de prevenció, que es du a terme en col·laboració amb associacions i oficines de farmàcia, repercuteix a la comunitat amb una major informació i detecció d'infeccions, per tant en la disminució del nombre de persones infectades i de les complicacions derivades d'aquests problemes de salut.

Les infermers també treballen en l'elaboració, coordinació i difusió del programa d'educació afectiva i sexual "Amb tots els sentits", que facilita que l'alumnat adquireixi les competències necessàries per viure la sexualitat de forma saludable, amb plaer i satisfacció de forma segura i responsable, establint relacions gratificants i no discriminatòries. Aquest programa, que rep demandes de centres educatius, centres de salut o ajuntaments, entre d'altres, es complementa amb accions formatives en educació sexual integral al professorat i altres agents de la comunitat educativa. Igualment, les infermeres participen en programes de formació sobre el VIH a diferents agents sociosanitaris, i en la creació i posada en marxa de projectes de sensibilització i informació a la població en general.

“El programa de proves ràpides de VIH repercuteix a la comunitat amb una major informació i detecció d'infeccions, per tant en la disminució del nombre de persones infectades i de les complicacions derivades d'aquests problemes de salut.”

Meningitis ACWY

El que has de saber per prendre una **decisió**.

Les persones **adolescents** són les que tenen més risc de patir meningitis. La meningitis és una malaltia greu, pot ser **mortal**. Hi ha una vacuna **segura, eficaç i gratuïta**. Si vas néixer el **2001, 2002, 2006 o 2007** ja pots demanar cita al teu centre de salut. Si has nascut en els anys 2003, 2004 o 2005 et podràs vacunar durant l'any 2021.

FORMACIÓ
ESPORTS
AMICS

SALUT
FEINA
FESTA

Segur que tens plans de futur, no els posis en perill i vacuna't.

G. CONSELLERIA
O. SALUT I CONSUM
I. DIRECCIÓ GENERAL
B. SALUT PÚBLICA
F. PATROCINI

www.vacunes.caib.es

REPORTATGE

Vacunació

Ben conegut per la població és sens dubte el Programa de vacunació a les Illes Balears, en la coordinació del qual treballen vàries infermeres. Les professionals desenvolupen funcions de gestió i assessorament telefònic en vacunes tant a centres públics com privats. A més, planifiquen i coordinen la campanya de vacunació del grip, gestionen les cambres de vacunes i elaboren materials informatius i de divulgació, amb recomanacions sobre les vacunes, canvis en el calendari, etcètera. Aquest programa “dona seguretat i confiança tant als professionals com a la ciutadania, assegurant la disponibilitat de les vacunes als centres i donant resposta a les preguntes que es puguin plantejar sobre la vacunació”. Les vacunes contribueixen a crear espais de convivència segurs i saludables.

Intervenció de Salut Pública al barri de Pere Garau

Promoció de la salut

Finalment, un aspecte clau del treball de la Direcció General de Salut Pública és la promoció de la salut. El seu objectiu és la millora de la salut, el benestar i la qualitat de vida de la població amb polítiques i accions dirigides a enfortir les habilitats i capacitats dels individus i a modificar les condicions socials, ambientals i econòmiques, per tal de mitigar el seu impacte en la salut individual i de la comunitat i de reduir les desigualtats socials en salut.

Es tracta d'iniciatives d'intervenció comunitària treballades conjuntament amb escoles, centres de salut, ajuntaments, i altres recursos dels barris o pobles. Les infermeres de l'equip de promoció de la salut treballen amb els agents socials en les Rutes Saludables, per exemple, col·laborant en l'elaboració de la ruta i validant-la perquè sigui un camí

accessible. Amb Educació, es fomenta l'alimentació saludable dins del projecte “Vida sana, bona vida”, que consta de nou sessions sobre diferents aspectes que s'han d'abordar per tenir una vida sana (anem a comprar, mites de l'alimentació, menús de temporada, activitat física i oci..).

La col·laboració entre Salut Pública i altres agents de salut és essencial, i així ha quedat palès amb els projectes desenvolupats a alguns barris de Palma durant el confinament per la COVID-19 per ajudar els seus residents a resistir millor aquest difícil període, a través d'una major implicació comunitària. Es van detectar les zones més vulnerables, i els grups amb majors necessitats dintre d'aquestes, i es va iniciar un procés de reforç de les xarxes comunitàries amb informació, recursos i programes per tal de millorar el benestar emocional i la cohesió social i facilitar el compliment del confinament. Son Gotleu, Son Pisà, Pere Garau, Arquitecte Bennassar, Eivissa Vila, Sant Antoni de Portmany i molts més barris se'n varen beneficiar.

Taula informativa a un barri

Aquestes són algunes de les iniciatives i els programes que més ens han cridat l'atenció, dintre de l'àmbit de Salut Pública, però n'hi ha més. Des d'aquí, el COIBA vol donar les gràcies a totes les infermeres que cada dia hi fan feina, des de l'anonimat, per ajudar a protegir la salut de la població. Gràcies per la vostra dedicació i esforç per vigilar, protegir i fer promoció de la salut de tots.

REPORTATGE

“Parir a casa ja no és com fa 100 anys: ara tenim unes condicions higièniques, material estèril, professionals amb formació i evidència que ho recolza”

Entrevista a la comare Carmen Rubio.

Després de tenir a la seva primera filla en un hospital, Carmen Rubio va sentir que en els seus següents parts necessitava canviar la manera de viure aquesta experiència. Havia dilatat tranquil·lament a casa, al seu ritme i movent-se segons el seu cos necessitava i, en desplaçar-se a l'hospital, tot va canviar. En el seu segon embaràs, fa ja 16 anys, va buscar comares a les illes que atenguessin parts a domicili, però no va trobar a ningú que s'atrevis a ajudar-la. Finalment, un grup de professionals de Barcelona es va traslladar fins a ca seva i van fer guàrdia fins que va donar a llum. Van ser aquestes comares les que la van animar a anar-se a Anglaterra, “em van dir: has d'anar-te, conèixer com ho fan allí i canviar el món aquí”.

En aquells dies, Carmen era infermera, però va marxar a Gal·les i es va especialitzar allí, convertint-se en comare en un lloc en el qual els parts a domicili no són una excepció: el 80% d'aquests s'atenen a casa. És una pràctica molt establerta, l'equip de professionals està molt cohesionat i es compta amb molta tradició. “Aprènies molt, sobretot del saber estar sense fer res, com a símbol que tot està anant bé i portar-ho bé com a professional, perquè normalment el que t'ensenyen és que cal actuar, intervenir, fer... i no t'ensenyen com ser present des d'una presència-absència.”

Carmen Rubio

En tornar a Espanya, Carmen es va incorporar al sistema de salut públic i va haver de readaptar la seva manera de treballar amb les mamàs, cultural i professionalment: “a Anglaterra, a vegades intentava tocar a les dones per a calmar el dolor i elles t'apartaven... fins que estaven de 8-9 centímetres i et demanaven aquest contacte. Aquí és benvingut des del principi”.

Al mateix temps que s'adaptava, va començar a trobar a faltar aquesta altra manera d'acompanyar i va començar a rebre peticions de dones que tenien la necessitat de parir a casa i no trobaven a ningú que els ajudés. “Per donar a llum no és necessari que sigui a casa o en un hospital... no és el context el que et fa donar a llum millor o pitjor, és la seguretat de cada persona i com l'entorn la reforça. Hi ha dones que se sentiran més segures a l'hospital i hi ha unes altres que estan més tranquil·les a casa. El que importa és que totes puguin fer-ho on vulguin”.

Des de llavors, ha anat formant un grup amb altres sis comares i juntes cobreixen una mitjana de dos parts al mes, encara que aquesta xifra es va veure augmentada durant el confinament. Explica que elles no són radicals del part a casa, així que a totes les mares que els van contactar els van preguntar quina era la seva motivació per a voler que les atenguessin a casa. “No podia ser solament per por d'anar a l'hospital. Si és per por, cal treballar la por. I, si el lloc per a donar a llum d'aquesta dona no és la casa, la derivem i orientem”.

Per a les dones que sí que decideixen seguir endavant i s'ho poden permetre econòmicament, la primera cita es dona en la setmana 21 d'embaràs i consisteix en una entrevista informativa. Aquí se'ls passa un qüestionari de salut i un altre de dades més personals i s'indaga molt en la part femenina i del sistema reproductor. En la setmana 37 es comencen a fer visites setmanals en les quals es dialoga molt i les mamàs perceben aquesta presència i acompanyament.

Però el funcionament actual dels parts en el sistema sanitari és molt diferent. “El meu procediment, en estar acostumada a

REPORTATGE

aquest ambient en el qual tot està tan formalitzat, és cridar als hospitals i informar-los que atendré una mamà del seu sector passar-los el meu número. És la forma en la qual em sento més còmoda". Conta que sempre ha rebut una bona resposta, però el seu mètode ideal seria un altre, que passaria per tenir a un grup de comares disponible a cada hospital perquè anessin elles la que atenguessin els parts del seu sector i que la resta de l'equip, inclòs el d'emergències, estigués preparat per si s'hagués de realitzar un trasllat, encara que això sigui poc comú. "Parir a casa ja no és com fa 100 anys: ara tenim unes condicions higièniques, material estèril, professionals amb formació i evidència que ho recolza". En aquest model que Carmen defensa, tots els equips sanitaris estarien coordinats, les comares formades per a atendre aquests parts i el servei resultant de qualitat i assolible per a totes les dones que ho desitgin.

Socialment, cada vegada hi ha menys persones amb reticències a l'atenció dels parts domiciliaris, també per part dels altres professionals de la salut. En general, escoltar les bones experiències d'algú conegut és la forma més comuna d'eliminar opinions negatives. Respecte a les mares que acudeixen a elles, Carmen afirma que venen llegendes, sabent molt bé el que volen i el que no, i les comares intenten propiciar-ho. "A més, els avanços socials es noten: les dones tenim més veu, més drets, ja que el part a casa té molt a veure amb el poder decidir i apoderar-se des del "jo pareixo".

PERFIL

Carmen Rubio, comare amb 10 anys d'experiència en hospital i cases de part. Docent universitària des de 2016. Membre de la Xarxa Internacional de Formadores de Part Vaginal de Natges. Experiència com a coordinadora d'equip de paritori. Formada en teràpies complementàries per a l'embaràs, part i puerperi. Guanyadora del Premi "Estudiant de l'any" (British Midwifery Journal). Actualment treballa com a comare a l'Hospital Comarcal d'Inca i en l'atenció a domicili d'embarassades amb el grup "Comares de Llum" del qual és membre fundador.

Diferents moments d'un part a casa

NOTÍCIES

S'ha constituït la Unitat Docent Multiprofessional de Salut Laboral

María Gil Llinás és la presidenta de la subcomissió de Docència d'Infermeria del Treball, que en 2022 incorporarà a les primeres EIR d'aquesta especialitat

Al març de 2021 es va constituir la Unitat Docent Multiprofessional de Salut Laboral de les Illes Balears. Aquesta Unitat inclou la subcomissió de Docència d'Infermeria del Treball, la presidenta de la qual és María Gil Llinás, infermera del treball del Servei de Salut dels Illes Balears.

La creació d'aquesta unitat docent d'Infermeria del Treball és una qüestió que les professionals porten reclamant des de fa anys, amb l'objectiu de reforçar l'especialitat i mitigar la falta d'infermeres especialistes del treball en el nostre sistema de salut. Gràcies a la creació de la unitat docent, els treballadors de la nostra comunitat tindran garantida una assistència infermera de qualitat, amb el que guanyaran en salut, prevenint riscos i possibles danys durant les seves jornades de treball.

María Gil Llinás

La unitat docent Multiprofessional està integrada per l'Hospital Universitari Só'n Llàtzer, l'Hospital de Manacor, centres d'Atenció Primària, la Mútua d'Accidents de Treball i Malalties Professionals, el Servei de Prevenció de Riscos Laborals (Administració del Govern dels Illes Balears i PREVIS) i la inspecció mèdica.

A nivell de l'especialitat infermera, la unitat docent compta amb dues places acreditades a l'any, adscrites a l'Hospital Universitari Só'n Llàtzer i a l'Hospital de Manacor. El programa docent es desenvolupa amb activitats formatives i activitats assistencials.

La formació inclou l'àrea preventiva (incrementar el nivell de salut de la població treballadora, detecció precoç de factors de risc derivats del treball, campanyes de promoció de la salut, etcètera); i l'àrea assistencial (identificant problemes de salut laboral reals o potencials, proporcionant atenció integral als treballadors, i donant atenció d'urgència al centre de treball, entre d'altres).

El període formatiu també abasta l'àrea de gestió, organització i coneixements empresarials (gestionar i organitzar serveis de prevenció, coordinar actuacions amb el Sistema Nacional de Salut, desenvolupar protocols, avaluar programes i guies d'actuació, etc). Finalment, la formació compta amb aspectes de docència i recerca, així com qüestions legals i pericials.

L'any 2022 serà el primer d'incorporació d'infermeres internes residents en l'àrea de la Infermeria del Treball a Balears. Més enllà d'aquesta fita, la Unitat Docent també treballa per aconseguir incloure al pla d'estudis actual de grau d'infermeria referències a l'especialitat, i demostrar la importància que té en l'àmbit laboral l'actuació de les infermeres amb la correcta preparació. D'altra banda, les especialistes del Treball pretenen reforçar la comunicació amb altres especialitats infermeres, com per exemple la comunitària, amb l'objectiu de millorar la qualitat de les cures de l'usuari durant la seva etapa laboral.

Més d'11.000 alumnes de secundària d'Eivissa han passat pel programa Sextima, en el que participen infermeres de tots els centres de salut de l'illa

Sextima és un programa d'educació escolar que es realitza a l'illa d'Eivissa, coordinat i impulsat pel Centre d'Estudis i Prevenció de Conductes Adictives, depenent del Consell d'Eivissa (CEPCA). Funciona de forma paral·lela a la Consulta jove, però es centra molt més en l'educació afectiva-sexual, i es dirigeix únicament als alumnes de l'Educació Secundària Obligatòria.

El programa Sextima es va posar en marxa en 2013 i, des de llavors, han participat 11.600 alumnes dels 18 instituts de secundària d'Eivissa i també moltes infermeres, de tots els centres de salut de l'illa.

Cada centre de salut és referent per als instituts de la seva zona de salut, i des d'allà es trasllada als centres escolars l'equip multidisciplinari de pediatres, metges, infermeres de pediatria i altres professionals imparteixen els tallers una o varies vegades durant el curs, cada any de l'ESO.

Les infermeres participen en aquest taller de segon de la ESO, que és una sessió pràctica d'educació sanitària. En aquesta sessió es parla sobre prevenció de malalties sexuals, i d'embarassos, utilització del preservatiu i més mesures de protecció. Són xerrades de 2 hores, que combinen les nocions teòriques amb la pràctica, per exemple, de posar un preservatiu.

Aquest taller té molt bona acollida als centres de salut, i interessa molt als alumnes, ja que els permet demanar, consultar i aprendre sobre qüestions que sens dubte els interessen però no sempre poden demanar. De fet, l'interès és tal que quan no es va poder el taller fer pel confinament, els alumnes van demanar que se'ls fes l'any després.

Sextima està dintre del programa d'educació escolar, i s'emmarca en el context de l'atenció comunitària que fan els centres de salut. Igual que les rutes saludables o els tallers de deshabituació tabàquica, els professionals comunitaris també ofereixen aquesta activitat a través de les escoles.

Diferents moments dels tallers del programa Sextima

NOTÍCIES

El Compromís amb l'ètica professional: La Comissió Deontològica.

Els Col·legis Professionals tenen entre les seves funcions vetllar per l'ètica professional, evitar l'intrusisme i la competència deslleial entre els professionals, intervenir com a mediador i en procediments d'arbitratge en els conflictes sorgits entre els seus col·legiats per motius personals. A més, les comissions d'ètica o deontologia exerceixen la potestat disciplinària en matèries professionals i col·legials.

La Comissió Deontològica del COIBA és també un òrgan de suport, assessor i consultiu a la Junta de Govern en relació amb l'exercici de la professió des de la perspectiva de l'ètica infermera.

Les funcions de la Comissió Deontològica pertanyen a quatre grans grups:

- Assessorament, bé en els casos que ho requereixi la Junta de Govern, o fent arribar propostes relacionades amb la matèria, elaborant documents de posicionament en situacions de conflicte o dilemes ètics, i fins i tot tramitant i plantejant propostes de resolució a expedients disciplinaris relacionats amb la deontologia infermera.
- Suport, vetllant pel manteniment de la dignitat de la professió, per exemple, donant resposta a situacions de discriminació o tracte inadequat en mitjans de comunicació. També publica textos informatius i divulgatius relacionats amb la matèria i promou l'organització d'actes, reunions científiques o esdeveniments.
- Consulta, col·laborant amb altres institucions sanitàries i col·legis professionals, en el desenvolupament de l'ètica en la pràctica clínica diària. També avalua denúncies i opina en el cas de vulneració del codi deontològic o per a la defensa de les infermeres en els seus drets professionals.

Pedro Martín Montañez

Altres funcions són la dinamitzar i divulgar el Codi Deontològic vigent i mantenir relació amb els diferents Comitès Ètics tant als centres sanitaris com a les institucions públiques.

● Qui pot dirigir-se a la Comissió Deontològica?

La CD està oberta a rebre qualsevol tipus de consulta, proposta, informació o denúncia, tant de pacients i usuaris del sistema de salut i d'institucions públiques i privades, com de les infermeres i infermers en la seva condició de professionals, així com també dels altres intervinents.

● Com?

Presentant un escrit, acompanyat de la documentació pertinent, indicant nom, número de col·legiat i una manera de contacte (telèfon i/o domicili i/o e-mail). Es pot presentar en la seu insular que correspongui o a través del correu electrònic dels serveis administratius. La CD també disposa del correu electrònic comissiodeontologica@infermeriabaleares.com.

● Confidencialitat.

Les dades aportades seran tractats de manera confidencial, segons marca la normativa vigent. També pot presentar-se la denúncia de manera anònima.

Des de la Comissió Deontològica esperam poder contribuir a continuar defensant l'ètica de la professió infermera, en favor del bé de la cura professional i donant suport als compromisos adquirits per les infermeres amb la societat en l'àmbit de les persones, la família i la comunitat. Pedro Martín Montañez, coordinador de la comissió.

La consulta infermera de marcatge d'ostomies a l'Hospital Mateu Orfila: el primer contacte del pacient amb el món de l'ostomia

Raquel Ariño i Paloma Serrano són les dues infermeres de la Consulta de marcatge d'ostomies a l'Hospital Mateu Orfila de Menorca, que es va inaugurar l'any 2015 i des de llavors ha atès a més de 240 persones. Elles són el primer contacte del pacient i la seva família amb el món de l'ostomia, que segurament els acompanyarà durant la resta de la seva vida.

Aquesta consulta infermera, situada en la planta d'hospitalització quirúrgica, atén majoritàriament pacients amb ostomies digestives (ileostomies – un 24,48% del total- i colostomies – un 58,09%) i urològiques (16,59%) però també ofereix cures a la resta d'ostomies, com a traqueostomies o sondes gàstriques, si així es requereix.

Normalment, els pacients arriben derivats pel metge que realitzarà la implantació del dispositiu, una o dues setmanes abans de la intervenció. Durant aquesta visita, es realitza el preoperatori i el marcatge de l'estoma, que és de vital importància: Un bon marcatge permet la correcta ubicació de l'estoma en l'abdomen del pacient, i suposa una bona qualitat de vida per al pacient ja que s'aconsegueix una bona adaptació del dispositiu a l'estoma.

El bon marcatge facilita l'èxit de la intervenció, evitant complicacions per una mala adhesió del dispositiu i fugides del contingut, que poden provocar complicacions secundàries. Segons l'evidència científica, existeix una menor quantitat de complicacions en pacients que han estat marcats preoperatoriament que aquells que no han estat marcats.

D'altra banda, en aquesta consulta les infermeres realitzen educació per a la salut, tant al pacient com als seus familiars. També se'ls lliura, prèviament a la cirurgia, mostres de dispositius perquè els vagin coneixent, es familiaritzin amb ells i es vagin adaptant al canvi. Aquesta consulta és molt important ja que suposa el primer contacte del pacient i els seus familiars amb el món de l'ostomia.

Les infermeres de la consulta d'ostomies realitzen també el seguiment una vegada que el pacient és donat d'alta de l'hospital. Vigilen l'estat de l'estoma, de la pell, com porten el maneig del dispositiu, etcètera. També es reforcen conceptes, s'aclareixen dubtes i es resolen problemes, en els diferents controls programats, als 15 dies de la intervenció, al mes, als 3 mesos, als 6 mesos i a l'any.

Finalment, Raquel Ariño i Paloma Serrano atenen també consultes a demanda dels pacients i/o familiars en qualsevol moment que sorgeixi una complicació amb l'estoma, la pell o el dispositiu.

La infermera Raquel Ariño a la consulta d'ostomies

NOTÍCIES

Les associacions, fonamentals per millorar la qualitat de vida dels pacients

Les associacions de pacients són entitats sense ànim de lucre formades per persones que comparteixen una mateixa patologia o malaltia, ja sigui ells mateixos o els seus familiars. L'associació els acull, els uneix i els permet caminar junts amb l'objectiu de compartir i millorar els coneixements sobre malaltia, promoure la seva visibilitat en la societat i activar mecanismes de suport mutu entre els seus membres.

En definitiva, les associacions de pacients són fonamentals perquè els pacients i els seus familiars tinguin una millor qualitat de vida en tots els sentits, tant a nivell de salut com en l'impuls de les seves possibilitats de formació, d'inserció en el món laboral o de participació en activitats de temps lliure, entre d'altres.

Més concretament, les associacions de pacients compten amb els següents objectius:

1. Proporcionar informació comprensible, clara i veraç sobre diferents aspectes de la malaltia mitjançant professionals sanitaris i altres experts, tant als pacients com als familiars.
2. Visibilitzar la malaltia i sensibilitzar a la societat sobre els problemes associats. Així poden aconseguir més força per a garantir que les institucions públiques promoguin la recerca i prestin els serveis necessaris a tot el col·lectiu.
3. Orientar sobre prestacions econòmiques per a ajudes tècniques.
4. Millorar l'accessibilitat a l'entorn amb l'eliminació de les barreres arquitectòniques i d'altres que dificulten la vida dels pacients.
5. Facilitar la integració escolar i l'accés a la universitat, facilitant contactes amb els organismes oficials.
6. Promoure la integració laboral, per a aconseguir una independència econòmica i una vida el més autònoma possible per a la persona afectada.
7. Millorar l'accessibilitat a activitats esportives, culturals i d'oci, perquè un número important dels membres d'aquestes associacions són persones joves.
8. Fomentar la participació en la política sanitària i en la defensa dels seus drets, representar als pacients davant les administracions, entitats i institucions públiques i privades i altres agents socials, per a la defensa dels interessos i la resolució dels problemes que els afectin.

A més, aquestes organitzacions són un punt important d'intersecció entre la salut pública, els sistemes de salut, les administracions sanitàries, els agents de salut i la societat.

”Les associacions de pacients són fonamentals perquè els pacients i els seus familiars tinguin una millor qualitat de vida en tots els sentits”

Una tesi infermera de la UIB investiga els beneficis de la prescripció d'activitat física des d'Atenció Primària

Aina Riera Sampol

La infermera i professora de la Universitat de les Illes Balears Aina Riera Sampol ha avaluat a la seva tesi doctoral la viabilitat d'un programa de prescripció d'activitat física des dels centres d'Atenció Primària de Mallorca.

Aquesta investigació, amb la qual ha col·laborat el COIBA, ha posat en valor la importància d'Atenció Primària en la promoció de l'activitat física per a la prevenció de malalties cardiovasculars, com la hipertensió arterial o la insuficiència cardíaca, que tenen una elevada prevalença a la nostra societat. Segons la OMS, el 80% de les malalties cardiovasculars es podrien evitar amb estils de vida saludable.

En la investigació, Aina Riera va avaluar l'efectivitat d'una intervenció multifactorial de 12 mesos per part d'infermeres d'AP amb pacients amb diferents factors de risc. 310 persones de 20 centres de salut van començar l'estudi, dels quals 263 van seguir fins al final. Al llarg dels 12 mesos, es van programar 4 visites a les consultes infermeres, inclosa una entrevista motivacional i la prescripció individualitzada d'activitat física, segons les possibilitats de cada barri.

L'eina central per a la prescripció individualitzada va ser un quadern d'actius en salut al voltant de cada pacient, per incorporar allò que tenia al seu abast, incloses les rutes saludables, poliesportius municipals, jardins i parcs, associacions de persones grans, i també centres privats. La recomanació bàsica era realitzar al manco 150 minuts d'activitat física a la setmana, per a uns pacients amb una mitja d'edat de 62,2 anys.

El resultat de l'estudi va ser encoratjador perquè l'adherència en el grup de la intervenció va ser superior a la del grup de control, on més persones es van anar donant de baixa amb el temps, mentre al grup d'intervenció es va mantenir. Caminar va ser l'activitat física amb més èxit, segurament degut a que és l'acció més assequible i estar disponible a totes les zones de la intervenció.

NOTÍCIES

Alumnes d'Infermeria de la UIB, premiats en el I Concurs per a fomentar l'empatia a través del conte com a recurs didàctic i storytelling

Alumnes d'Infermeria de la UIB, premiats en el I Concurs per a fomentar l'empatia a través del conte com a recurs didàctic i storytelling.

En un entorn de pandèmia i postpandèmia, l'empatia es considera una competència clínica clau per als futurs professionals socio-sanitaris. Té i tindrà una importància vital per a garantir la prestació de cures i una atenció de qualitat.

Per poder modelar i formar en aquesta competència, l'empatia, es poden utilitzar eines pedagògiques vàries. Una és l'escriptura creativa o reflexiva com a part de la "medicina narrativa", que pretén que els alumnes puguin gestionar emocions i aprendre narrat les seves pròpies històries, ha explicat la professora de la UIB i doctora Antònia Pades.

El primer premi ha estat per a Susana Martín Alabarces, amb el conte "La bona estrella". És alumna de tercer del grau d'Infermeria. El segon premi ha estat per a Camila García Martínez, Jose Luis Benlloch García i Esperanza Alfaro Cruz, alumnes de segon del grau d'Infermeria, amb el conte "La història del petit Moohj". El tercer, per a Violeta Samarro Martínez, alumna de quart curs, amb el conte "Lucas y el duende".

Estudiants premiats, organitzadores i membres del jurat en l'acte d'entrega dels guardons

El conte «Pon la magia en el corazón» de la infermera Lourdes Luque forma als infants en RCP

El Col·legi Oficial d'Infermeria de Balears col·labora en l'edició d'aquest llibre d'educació sanitària, que és un dels pilars bàsics del treball infermer

El conte «Pon la magia en el corazón» de la infermera comunitària Lourdes Luque pretén formar als infants en reanimació cardiopulmonar, amb l'objectiu de convertir-los en aliats de salut. “Els índexs de supervivència i atenció a una parada cardiorespiratòria per part dels testimonis són molt baixos a Europa, i al nostre país encara més”, ha explicat Luque. Per això, des de fa anys, les principals agències i administracions de salut aposten pels infants com a agents de salut que ajudin en aquesta labor, ja que ells “tenen gran capacitat d'aprenentatge”.

Aquest conte, il·lustrat per Pilar Sánchez Díaz, narra la història de Carmen, una nina que viu en Vila Esperança i que somia amb ser “la gran maga de la vida”. La seva mare -infermera- li conta una situació que va viure quan un senyor es va desplomar al carrer i com -gràcies als seus coneixements de reanimació cardiopulmonar- va poder mantenir-lo amb vida fins a l'arribada dels equips d'emergència.

El conte transmet coneixements, però també valors, sobretot el valor de la solidaritat i el creure en les seves pròpies capacitats. “Tot i que sou nins i segurament no teniu molta força, podeu demanar l'ajuda d'un adult i junts salvar vides”, va explicar Luque davant un grup d'infants durant la presentació del conte, al Centre Flassaders de Palma.

El COIBA ha col·laborat en l'edició d'aquest llibre d'educació sanitària, un dels pilars bàsics del treball infermer.

Lourdes Luque i la vicepresidenta del COIBA Raquel Muñoz en la presentació del conte

BREUS

EL COIBA S'IL·LUMINA DE COLORS EN SOLIDARITAT AMB ELS PACIENTS I ASSOCIACIONS

La seu del COIBA a Palma s'ha il·luminat durant els darrers mesos en diverses ocasions, de diferents colors, en solidaritat amb les associacions i els pacients que pateixen diverses patologies o trastorns. El 21 de setembre, amb motiu del Dia mundial de l'Alzheimer, el COIBA es va il·luminar de violeta. El dia 1 d'octubre, es va il·luminar de verd, en solidaritat amb les persones que pateixen artritis, i en col·laboració amb la plataforma Con Artritis. El verd va ser també el color utilitzat el dia 10 d'octubre, per commemorar el Dia mundial de la salut mental, d'acord amb 3SalutMental i AEESME, l'associació espanyola d'infermeres de salut mental. També el dia 17 de setembre, amb motiu del Dia mundial de la seguretat del pacient, el COIBA es va il·luminar de taronja; el 14 de novembre de blau amb motiu del Dia mundial de la diabetis, i del mateix color el dia 3 de desembre, amb motiu del Dia mundial de la discapacitat.

Per altra banda, dia 19 d'octubre, el COIBA va penjar una pancarta pel Dia mundial contra el càncer de mama, i l'1 de desembre, una lona amb motiu del Dia mundial de la SIDA.

LES INFERMERES FEM COSTAT A LES PERSONES AMB UN TRASTORN DE SALUT MENTAL

La presidenta del COIBA, Maria José Sastre, va participar en la jornada organitzada per l'associació 3 Salut Mental amb motiu del Dia Mundial de la Salut Mental, que van celebrar el divendres 8 d'octubre a la Fundació Pilar i Joan Miró. La presidenta de les infermeres de Balears va agrair la convidada a aquesta jornada lúdica i reivindicativa, que va combinar exposicions, tallers, conferències, i la lectura d'un manifest per part de dues activistes d'Obertament Balears, en defensa d'una "cultura de salut mental". A l'esdeveniment van participar 400 persones, entre usuaris, professionals i autoritats. Enhorabona per la magnífica iniciativa que ajuda a normalitzar i visibilitzar la salut mental.

LA DRA. PAMELA CIPRIANO ELEGIDA NOVA PRESIDENTA DEL CONSELL INTERNACIONAL D'INFERMERES (CIE)

La estatunidenca va ser elegida 29a Presidenta del Consell Internacional d'Infermeres (CIE), durant la reunió del Consell de representants de les associacions nacionals d'infermeria (CRN) celebrada virtualment del 4 al 6 d'octubre.

Ex Vicepresidenta del CIE (2017-2021), la Dra. Cipriano també és la Degana de la Facultat d'Infermeria de la Universitat de Virgínia i va ser Presidenta de l'Associació Americana d'Infermeres de 2014 a 2018. La Dra. Cipriano és molt coneguda al seu país, els Estats Units d'Amèrica, i a nivell internacional, com a ferma defensora de la professió infermera. Durant els seus més de 40 anys de carrera professional, ha liderat esforços per promoure el paper i la visibilitat de les infermeres i incrementar l'impacte i la influència de les infermeres en política.

CAMPANYA DE PREVENCIÓ DEL SUÏCIDI

Els membres de la Junta de Govern del COIBA s'han sumat a la campanya del Col·legi Oficial de Psicòlegs de les Illes Balears per a la prevenció del suïcidi. Trenquem el silenci. Parlem del #suïcidi . #Unidoscontraelsuicidio #prevenciondelsuicidio

NOU CODI DEONTOLÒGIC INTERNACIONAL DE LES INFERMERES

El Consell Internacional d'Infermeres (CIE) ha actualitzat el Codi Deontològic per a la professió infermera, una declaració de valors ètics, responsabilitats i rendició de comptes professional de les infermeres que defineix i guia la pràctica ètica de les infermeres en les diferents funcions. En aquesta nova publicació es posen en relleu les condicions laborals de les infermeres, la protecció de dades i la funció de les infermeres en la salut global. També reflexa les lliçons extretes de la pandèmia de la COVID19.

BREUS

LA INFERMERA DE SALUT MENTAL, IMPRESCINDIBLE AVUI

Les infermeres especialistes en Salut Mental van reclamar tenir un major paper en el sistema sanitari públic, durant una sessió celebrada recentment en el Col·legi Oficial d'Infermeria dels Illes Balears (COIBA). En el context de la pandèmia, que ha multiplicat els problemes de salut mental de la població, és encara més necessari reforçar amb infermeres de salut mental els equips multidisciplinaris. L'atenció especialitzada que aporten les infermeres de salut mental gravita entorn de la cura i tractament dels símptomes, a la presència i acompanyament en el procés de recuperació -que pot ser molt llarg en el temps- i en l'acceptació de la malaltia, les relacions amb els familiars i en general en tots els àmbits de la vida als quals afecta la malaltia. Les infermeres especialistes utilitzen la relació terapèutica com a instrument principal per a generar el canvi. Pots veure tota la sessió aquí:

MEDALLA D'OR DE LA POLICIA NACIONAL

Núria Aliaga, infermera del Centre de coordinació del COVID-19, va ser condecorada amb la medalla d'or de la Policia Nacional per la seva feina a la pandèmia contra el virus. Aliaga va rebre aquest reconeixement durant la festivitat dels Àngels Custodis, patró del cos policial, que es va celebrar el dia 11 d'octubre a Palma. Enhorabona per aquest merescut reconeixement!!

MÉS RECURSOS PER A L'ELA

El mes de juliol vàrem tenir la notícia que BBVA Asset Management dona 35.000€ a la Fundación Luzón, gràcies a un projecte anomenat "Respiro para la ELA"

La Fundación Luzón destinarà la dotació econòmica a la contractació de personal per les entitats de la zona de Llevant que ha estat la guanyadora, entre les quals hi ha ELA Balears, a més de Catalunya, Comunitat Valenciana i Múrcia. La nostra entitat a Balears ha rebut prop de 5.000€ de la quantitat total i que destinarà per oferir sessions a domicili de fisioteràpia respiratòria, cosa que ha estat molt ben rebuda pels nostres afectats, ja que és un servei que actualment no disposen les persones afectades d'ELA.

En les properes setmanes l'entitat posarà en marxa el projecte i es beneficiaran prop de 40 persones en totes les illes.

EL COIBA ENTREGA ELS PREMIS DEL CONCURS DE DIBUIX “I TU, QUÈ FAS PER TENIR BONA SALUT?”

Tres nines han resultat guanyadores del II Concurs de dibuix del COIBA per a filles i fills de col·legiades i col·legiats. En la categoria de 4 a 6 anys, ha resultat guanyadora Valeska Burgos Knothe, que va recollir el premi amb la seva germana, Dana Burgos Knothe, qui casualment va triomfar en la categoria de 10 a 12 anys. El premi de la categoria d'edat de 7 a 9 anys, se'l va endur Carla Martí Pons, de Menorca.

En total, s'havien presentat una trentena de dibuixos en les diferents categories, responent a la pregunta “I tu, què fas per tenir bona salut? ”. Menjar bé, dormir prou, vacunar-se, fer esport, passar temps amb els amics i la família, llegir o jugar són alguns dels hàbits saludables que han proposat i que han plasmat amb gran imaginació i destresa. Enhorabona a tots els participants i especialment a les guanyadores!! Els vostres dibuixos il·lustren ja el calendari 2022 del COIBA!

GRAN NOMBRE D'INICIATIVES PER LA II CONVOCATÒRIA DE PROJECTES SOCIALS DEL COIBA

Un total 13 associacions sense ànim de lucre han presentat projectes a la II Convocatòria de projectes socials del COIBA. La gran majoria són associacions de pacients agrupats entorn a una malaltia concreta, tot i que també s'han presentat entitats de l'àmbit de l'esport o la infància. El projecte guanyador es farà públic aviat.

BREUS

II TROBADA DE PERSONES CUIDADORES

Nombroses persones cuidadores, representants institucionals i d'associacions varen participar en la "II Trobada de persones cuidadores" organitzada per l'Associació Mans a les Mans, a principis de novembre al Centre Flassaders. Al llarg del matí, els ponents i el públic varen analitzar les necessitats, els recursos disponibles i propostes de millora per a les persones cuidadores. Les conclusions de la jornada varen ser molt clares: la persona cuidadora és un valor social a potenciar. És important seguir treballant per a una major coordinació, sensibilització, formació, informació i inversió en els cuidats a les persones dependents.

IV JORNADA D'ACTUALITZACIÓ EN INFERMERIA EN CARDIOLOGIA

La "IV Jornada d'Actualització en Infermeria en Cardiologia", celebrada el novembre a Palma, va ser una bona oportunitat per apreciar el treball autònom i les competències avançades de les infermeres en consultes com insuficiència cardíaca, rehabilitació o arrítmies. "Necessitam més models de pràctica avançada i entorns favorables en els quals les infermeres puguin desenvolupar el seu potencial per respondre millor a les necessitats dels pacients. També necessitam més temps i recursos" va opinar la presidenta del COIBA. El que fan les infermeres en Cardiologia és un model a seguir en altres àmbits. Model de lideratge infermer. Les infermeres expertes són imprescindibles per als pacients.

V JORNADES DE CURES QUIRONSAIUD

El Palau de Congressos de Palma va acollir en novembre les V Jornades de Cures Quironsalud, que es van retransmetre a nivell estatal. "Aquesta trobada demostra la bona salut de la investigació en cures i el compromís de Quirón amb el desenvolupament de les competències infermeres" va dir la presidenta del COIBA a la inauguració. El lema de les jornades va ser "La digitalització de la salut, les cures del futur", un tema molt adient perquè la tecnologia ha d'estar al servei de les cures i l'atenció integral als pacients que donen les infermeres.

EL COIBA SE SUMA A LA INICIATIVA DE LA ASOCIACIÓN ESPAÑOLA CONTRA EL CÁNCER

El COIBA s'ha sumat a la iniciativa #Acuerdocontraelcancer impulsada per l'Associació espanyola contra el càncer, que demana lleis més estrictes contra el tabaquisme i més mesures per limitar el fum del tabac, dissuadir els joves de que comencin a fumar, i protegir la salut de les persones. La coordinadora de la Comissió de cures respiratòries COIBA, Milagros Figueroa Cezar va participar a l'acte de l'AECC al Parlament de les Illes Balears, amb motiu del Dia mundial del càncer de pulmó.

LES INFERMERES DE BALEARS TREBALLEN PER A LA PREVENCIÓ DEL SUÏCIDI

Una dotzena d'infermeres i infermers de Balears ha constituït la Comissió per a la prevenció del suïcidi del COIBA, amb l'objectiu de contribuir a prevenir el suïcidi, que és un problema seriós de salut pública a la nostra societat.

Els integrants d'aquesta comissió són infermeres de diferents àmbits assistencials, moltes de les quals ja tenen experiència en el maneig de pacients amb idees suïcides, o s'han trobat amb aquesta situació en el passat. Per això, acordaren, en primer lloc, unir recursos, intercanviar els seus coneixements i formar-se conjuntament per poder reconèixer els senyals d'alarma, atendre i derivar les peticions d'ajuda, així com aprendre a gestionar-les millor. A la vegada, la Comissió s'ha proposat identificar la xarxa d'infermeres de Balears que - des de diferents llocs - està atenent a persones que han tingut idea o temptativa de llevar-se la vida.

La Comissió ja ha mantingut una reunió amb Nicole Haber, directora de l'Observatori del suïcidi de Balears. Finalment, la Comissió per a la prevenció del suïcidi del COIBA treballarà per combatre l'estigma social entorn de la conducta suïcida.

Candela Merchán González, 7 anys

coiba

Gener 2022	DL.	DT.	DC.	DJ.	DV.	DS.	DG.
	3	4	5	6	7	1	2
	10	11	12	13	14	8	9
	17	18	19	20	21	15	16
	24	25	26	27	28	22	23
	31					29	30

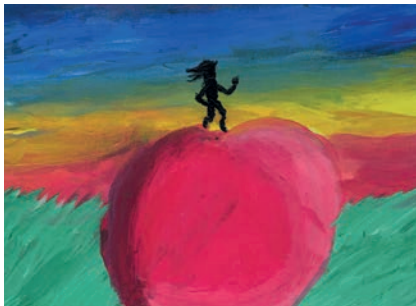

Pol Martí Pons, 10 anys

coiba

Febrer 2022	DL.	DT.	DC.	DJ.	DV.	DS.	DG.
		1	2	3	4	5	6
	7	8	9	10	11	12	13
	14	15	16	17	18	19	20
	21	22	23	24	25	26	27
	28						

Neo Llavero Macià, 10 anys

coiba

Març 2022	DL.	DT.	DC.	DJ.	DV.	DS.	DG.
		1	2	3	4	5	6
	7	8	9	10	11	12	13
	14	15	16	17	18	19	20
	21	22	23	24	25	26	27
	28	29	30	31			

coiba

Col·legi Oficial
d'Infermeria de les
Illes Balears

www.infermeriabalears.com

